

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 333/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen alkoholin etämyyntiä koskevista STM:n tulkinnoista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sinuhe Wallinheimo /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 333/2018 vp:

Miksi sosiaali- ja terveysministeriö www-sivuillaan sekä komissiolle tehdyssä notifiointissa ja peruspalveluministeri STM:n sivujen blogitekstissään antavat keskenään ristiriitaista ja sisällöltään kritiikille altista informaatiota alkoholin etämyynnin laillisuusstatuksesta ja Visnapuu-tuomion merkityksestä,

miten on mahdollista, että eduskunnan ponnen velvoittamana asetettu työryhmä tekee pitkälle meneviä ehdotuksia EU-sisämarkkinaoikeuteen vahvasti kytkeytyvässä asiassa siten, että EU-oikeuden asiantuntijoiden kuuleminen sivuutetaan kokonaan,

miten STM on voinut päätyä esittämään uusia toimenpiteitä, jotka kaventavat tuonnin määrällisten rajoitusten ja niitä vaikutuksiltaan vastaavien toimenpiteiden kiellon soveltamisalaa ja siten ilmeisellä tavalla ovat SEUT 37. artiklan 2. kohdan vastaisia,

miksi STM nojautuu etämyyntiä koskevassa oikeuskäytännön tulkinnassaan lähes yksinomaan sellaiseen oikeustapaukseen (KKO "Visnapuu"), joka ei edes koske etämyyntiä vaan luvatonta vähittäismyyntiä Suomessa, vaikka täysin soveltuvaa oikeuskäytäntöäkin olisi tarjolla (esim. EUT "Rosengren"),

millaista vertailua STM on etämyyntiesitystään valmistellessaan tehnyt Ruotsin tilanteeseen, jossa on vastaava monopolijärjestelmä kuin Suomessa ja jossa etämyyntiä ei olla kieltämässä sekä,

miksi STM on etämyyntiä koskevan notifiointin yhteydessä väittänyt EU:n komissiolle, että nykyisessä alkoholilaisissa olisi etämyynnin kieltäminen ja että luvatonta vähittäismyyntiä koskenutta yksittäistapausta käsitelleessä KKO:n Visnapuu-tuomissa olisi otettu jotain kantaa rajat ylittävään etämyyntiin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Alkoholijuomien internetmyyntiin ja kotiinkuljetukseen liittyy oikeudellisten kysymysten vyyhti, jota on käsitelty sekä Euroopan unionin tuomioistuimissa että kansallisissa tuomioistuimissa yli kymmenen vuoden aikana. Kysymys on ollut siitä, kielletäänkö alkoholilaisissa (1102/2017)

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 333/2018 vp

alkoholijuomien internetmyynti ja kotiinkuljetus ulkomaalaisilta yrityksiltä. Lisäksi on ollut epäselvää, olisiko tällainen kiello kuitenkin Euroopan unionin oikeuden vastainen.

Monimutkaisille oikeudellisille kysymyksille on ominaista, että eri osapuolet esittävät niistä omia näkökantojaan ja ratkaisuehdotuksiaan. Monissa tapauksissa tuomioistuintenkin päätökset muuttuvat ja vasta korkeimman oikeusasteen tuomiossa annetaan lopullinen ratkaisu.

Kysymyksessä viitataan siihen, että Euroopan unionin tuomioistuin on antanut asiassa ennakkoratkaisunsa C-198/14 Visnapuu. Tuomioistuin on otsikoinut tuomionsa: ”Alkoholijuomien etämyynti ja kuljetus toisesta jäsenvaltiosta”. Kesäkuussa 2018 korkein oikeus on antanut asiaa koskevan tuomionsa KKO:2018:49, jossa se on soveltanut mainittua Euroopan unionin tuomioistuimen sitovaa ennakkoratkaisua. Korkein oikeus katsoi ennakkopäätöksenä julkaisemassaan tuomiossa, että alkoholijuomien internetmyynti ja kotiinkuljetus ovat alkoholilain mukaan kiellettyjä. Lisäksi korkein oikeus päätyi siihen, että tuomion perusteena olevat vähittäismyyntimonopoli ja –lupajärjestelmä eivät ole ristiriidassa unionin oikeuden kanssa.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on se käsitys, että ennen korkeimman oikeuden tuomiota esitetyillä näkökulmilla ja ratkaisuehdotuksilla ei ole enää tässä vaiheessa merkitystä esimerkiksi sen suhteen, että myytyjen alkoholijuomien toimittaminen kuluttajan kotiin tai muuhun tämän valitsemaan paikkaan on alkoholilain mukaan selvästi kielletty. Korkein oikeus toteaa erikseen, että kaikkiin alkoholilaisissa sallittuihin myyntitapoihin voidaan kohdistaa tehokasta viranomaisvalvontaa, mutta edellä mainittua kiellettyä myyntitapaa ”ei voitaisi kattavasti valvoa” (tuomion kohta 63).

Kuten kysymyksessä todetaan, sosiaali- ja terveysministeriö on verkkosivuillaan todennut, että alkoholilaisissa ei erikseen säädetä, että ulkomailta tapahtuva internetmyynti tai ”etämyynti” olisi kielletty. Tämän jälkeen verkkosivuilla käsitellään erityisesti sitä alkoholilain riidatonta säännöstä, jonka mukaan kukaan ei saa myydä alkoholijuomia kuluttajien kotiin. Vaikka nimenomaista säännöstä etämyynnistä ei ole, sosiaali- ja terveysministeriön käsityksen mukaan ainakin kaikki sellainen vähittäismyynti, jossa kuluttajalle toimitetaan alkoholijuomat jollain muulla kuin alkoholilaisissa sallitulla tavalla on tällä hetkellä laitonta. Koska sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole tietoa sellaisesta ulkomailta tapahtuvasta vähittäismyynnistä, jossa alkoholijuomat luovutettaisiin ostajille alkoholilaisissa tarkoitetuista hyväksytyistä myyntipaikoista, näyttäisi edelleen siltä, että kaikki ulkomailta Suomeen tapahtuva vähittäismyynti, jossa myyjä järjestää juomien kuljetuksen, on alkoholilaisissa kiellettyä. Euroopan unionin tuomioistuin on nimittänyt kyseistä toimintaa ”etämyynniksi”.

Voimassa olevan alkoholilain sisältö on aina uuden lainvalmistelun aloituspiste. Sosiaali- ja terveysministeriö on edellä mainitun korkeimman oikeuden tuomion ja eduskunnan hyväksymän lausuman pohjalta valmistellut etämyyntisäännösten selkiyttämistä. Samalla on selvitetty muun muassa Ruotsissa tehtyjä ehdotuksia ja kannanottoja rajat ylittävän etämyynnin kieltämisestä. Merkittävänä erona on nähty ainakin se, että Ruotsin parlamentti ei ole edellyttänyt, että etämyyntiä koskevat ratkaisut eivät saa vaarantaa kotimaisen elinkeinoelämän yhdenvertaisuutta ulkomaisiin kilpailijoihin nähden.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 333/2018 vp

Valmistelun yhteydessä on selvitetty myös kysymyksessä erikseen mainitun Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 37 artiklan oikeuskäytäntöä. Toisin kuin kysymyksessä annetaan ymmärtää, mainitun artiklan toinen kohta ei ainakaan kiellä laajentamasta tai perustamasta jopa kokonaan uusia monopoleja (esim. jo asia 6/64; Costa v. ENEL).

Helsingissä 19.9.2018

Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko